

Przedmowa

Oddając w Państwa ręce komentarz do polskiego Prawa pocztowego, należy na wstępie wskazać, że jest on pierwszym tak kompleksowym spojrzeniem na jego aspekty prawnoregulacyjne dokonany przez prawników praktyków od czasu ostatniej dużej zmiany Prawa pocztowego w 2012 r. Zmiana ta była bardzo ważna ze względu na jej deregulacyjny charakter i uchylenie rozwiązań prawnych dotyczących obszaru zastrzeżonego, co w istotny sposób wpłynęło na faktyczną liberalizację rynku pocztowego w Polsce i rozwój konkurencji na tym rynku. Prawo pocztowe, implementujące europejskie dyrektywy pocztowe, jest ustawą, która kompleksowo reguluje działalność operatorów pocztowych, w tym największego operatora, jakim jest Poczta Polska S.A. Dlatego w komentarzu szczegółowo zostały omówione wszystkie instytucje występujące na gruncie ustawy, jak również prawa i obowiązki operatorów pocztowych, kwestia konkursu na operatora wyznaczonego do świadczenia usług powszechnych, zasady świadczenia tych usług, a także odpowiedzialność z tytułu naruszenia przepisów ustawy.

Analizując przepisy prawa pocztowego, należy mieć także na względzie to, że rynek pocztowy w ostatnich latach poddany jest głębokiej transformacji nie tylko w Polsce, lecz także w całej Europie i na świecie. W głównej mierze ma na to wpływ rozwój nowych technologii oraz nowych form prowadzenia biznesu, z zastosowaniem internetu. W obecnych czasach klienci coraz rzadziej korzystają z tradycyjnych usług listowych, które zostają zastąpione pocztą elektroniczną. Badania pokazują, że z roku na rok zmniejsza się liczba klientów odwiedzających placówki pocztowe, a także częstotliwość ich wizyt na poczcie. Zmieniają się też oczekiwania klientów co do jakości i terminowości świadczonych im usług pocztowych. Klient – odbiorca usługi pocztowej jest w coraz większym stopniu świadomy przysługujących mu praw związanych ze świadczoną usługą, a operator pocztowy musi w swojej działalności brać pod uwagę takie czynniki, jak zadowolenie klienta i przystępność cenowa usługi.

Warto też podkreślić, że w ostatnich latach nastąpił niezwykle dynamiczny rozwój rynku e-commerce, który w znacznym stopniu zmienił obraz rynku pocztowego i wymusił na tradycyjnych operatorach pocztowych zmiany ich strategii rozwoju na najbliższe lata. W całym łańcuchu świadczenia usług handlu elektronicznego bardzo ważną rolę zaczęły odgrywać usługi kurierskie. Tradycyjne poczty szybko musiały zacząć walczyć o klienta na tym rynku, konkurując przy tym z międzynarodowo-

Przedmowa

wymi firmami specjalizującymi się w tych usługach. Na polskim rynku usług pocztowych już w 2015 r. najwięcej przychodów wygenerował segment przesyłek kurierskich (41,84% przychodów ogółem). Warto jednak nadmienić, że tak dynamicznemu rozwojowi rynku przesyłek kurierskich, ekspresowych i paczkowych w Polsce sprzyjają także uregulowania polskiego Prawa pocztowego – szczegółowo omówione w komentarzu. Uregulowania te nie nakładają na operatorów jakichś szczególnie dotkliwych obowiązków prawnych czy regulacyjnych poza takimi oczywistymi jak wpis do rejestru operatorów pocztowych. Nieco inaczej sytuacja wygląda, jeśli chodzi o transgraniczną dostawę paczek. Zagadnienie to wykracza jednak poza ramy polskiego porządku prawnego i musi być rozpatrywane z perspektywy budowy jednolitego rynku na poziomie Unii Europejskiej. Aby lepiej wykorzystać potencjał europejskiego handlu elektronicznego, KE przygotowała bowiem nowe uregulowania dotyczące transgranicznej dostawy paczek. Rozwiązania te będą musiały być zaimplementowane we wszystkich krajach członkowskich Unii Europejskiej, a ich głównym celem ma być jeszcze lepsze budowanie otoczenia prawnego dla rozwoju świadczenia usług e-commerce i rozwoju przedsiębiorczości w całej UE.

Na szczególną uwagę zasługuje także rola regulatora rynku pocztowego, tj. Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, który swoimi decyzjami w istotny sposób ma wpływ na wiele aspektów tego rynku, począwszy do weryfikacji cenników usług pocztowych, regulaminów usług powszechnych po badanie terminowości doręczania przesyłek czy wyznaczanie operatora do świadczenia usługi powszechnej w całym kraju. Komentarz odnosi się do oceny uregulowań prawnych w tym zakresie z perspektywy praktyka, posiadającego wieloletnie doświadczenie regulacyjne, co sprawia, że opracowanie to jest unikalne w skali kraju. Dokładna analiza przepisów Prawa pocztowego przedstawiona w komentarzu pozwala także na postawienie istotnych pytań dotyczących skuteczności regulacji Prawa pocztowego w Polsce, jej adekwatności do istniejących problemów rynkowych, a także jej poprawności pod względem logiczno-językowym. Stanowi ważny i potrzebny głos w dyskusji na temat niezbędnych zmian Prawa pocztowego w najbliższej przyszłości, tak aby regulacja ta sprzyjała rozwojowi rynku pocztowego w Polsce i brała pod uwagę kierunki zmian zachodzące na tym rynku.

Małgorzata Olszewska¹

Kraków, 1.6.2017 r.

¹ W latach 2012–2014 podsekretarz stanu odpowiedzialna za legislację i sprawy poczty w Ministerstwie Administracji i Cyfryzacji, wykonywała zadania z zakresu nadzoru właścicielskiego wobec Poczty Polskiej S.A., uznany ekspert w branży pocztowej.